

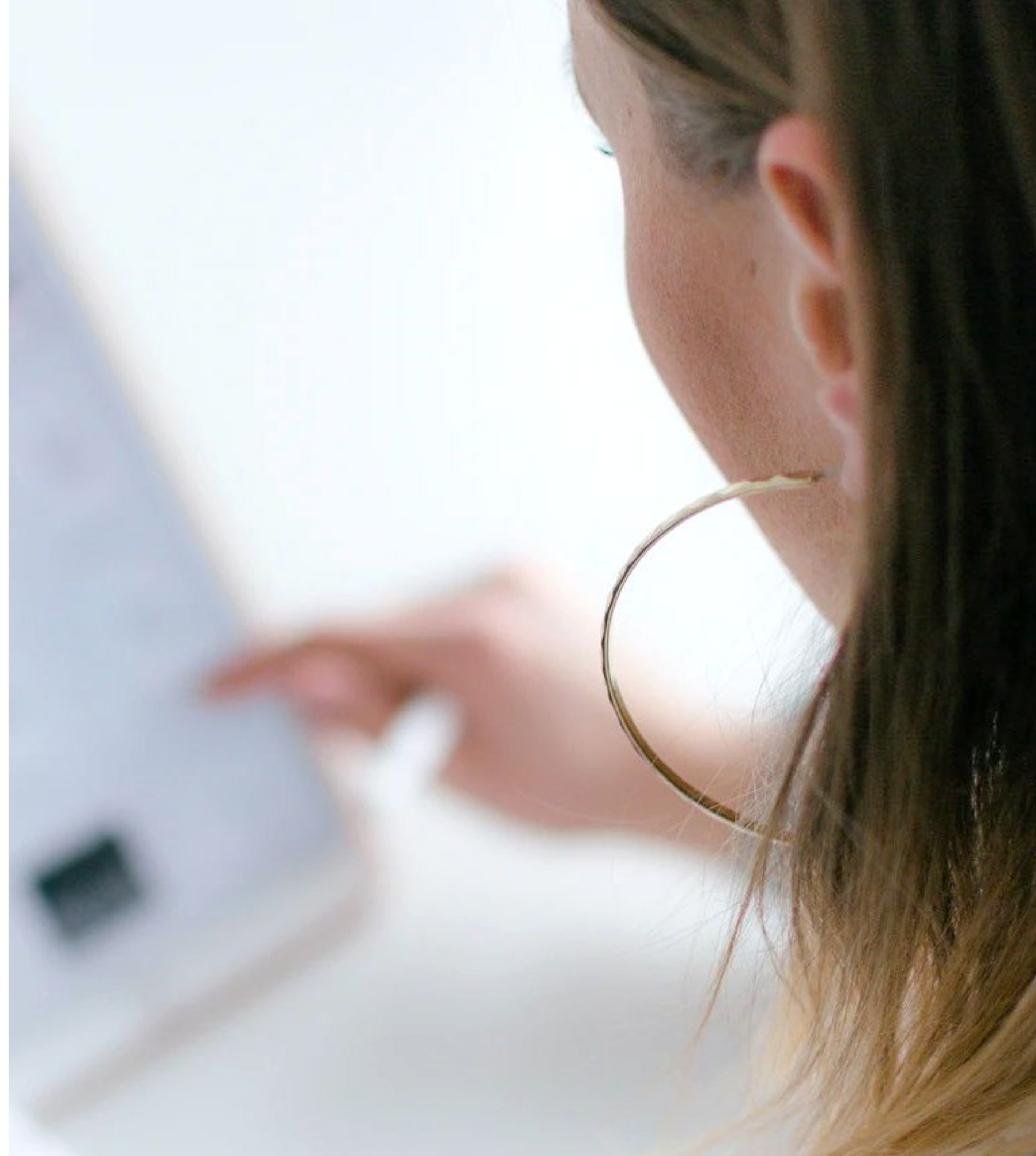
Yleisten kirjastojen digimediahanke

Osallistaminen / Henkilökunta

Joakim Schonert, 28.04.2020

Esityksen sisältö

1. Osallistamisen työvaiheet
2. Huomioita ja johtopäätöksiä
3. Kyselyn tulokset
4. Avoimet vastaukset
5. Työpajat

Osallistamisen työvaiheet

10-11/2020	12/2020	01-02/2021	03-04/2021
Määrittelyt	Lomake-kyselyt	Työpajat	Johtopäätökset
<ul style="list-style-type: none">Kohderyhmien tarkentaminen ja määrällisistä tavoitteista sopiminenOsallistamisen toimenpiteiden suunnitteluKohderyhmien tavoittaminen ja jakelukanavien määrittelyTyönjaon ja vastuiden sopiminen	<ul style="list-style-type: none">Kirjasto-alan ammattilaisille suunnattu kyselytutkimus, jossa selvitettiin laajasti suhtautumista- ja tarpeita hankkeeseen liittyenKyselyn avulla rekrytoitiin myös osallistujia ryhmätapaamisiin	<ul style="list-style-type: none">Sarja kookontumisia joissa syvennettiin ymmärrystä ammattikäyttäjien tarpeista työpajamenetelmin	<ul style="list-style-type: none">Kokoava analyysi osallistamisen löydöksistä sekä suositukset muulle projektille.Suora syöte tavoite-arkkitehtuurilleVälillinen syöte hankkeelle yleisestiPäätökset seuraavista toimenpiteistä
	<ul style="list-style-type: none">Osallistujia yhteensä 201	<ul style="list-style-type: none">Kolme työpajaa, 12 osallistujaa	

Huomioita ja johtopäätöksiä

Löydökset vahvistavat olettamukset hankkeen tarpeellisuudesta

“Kenttä on kovin monimuotoinen ja asiakkailta saattaa olla monenlaisia ongelmia välineistä lähtien”

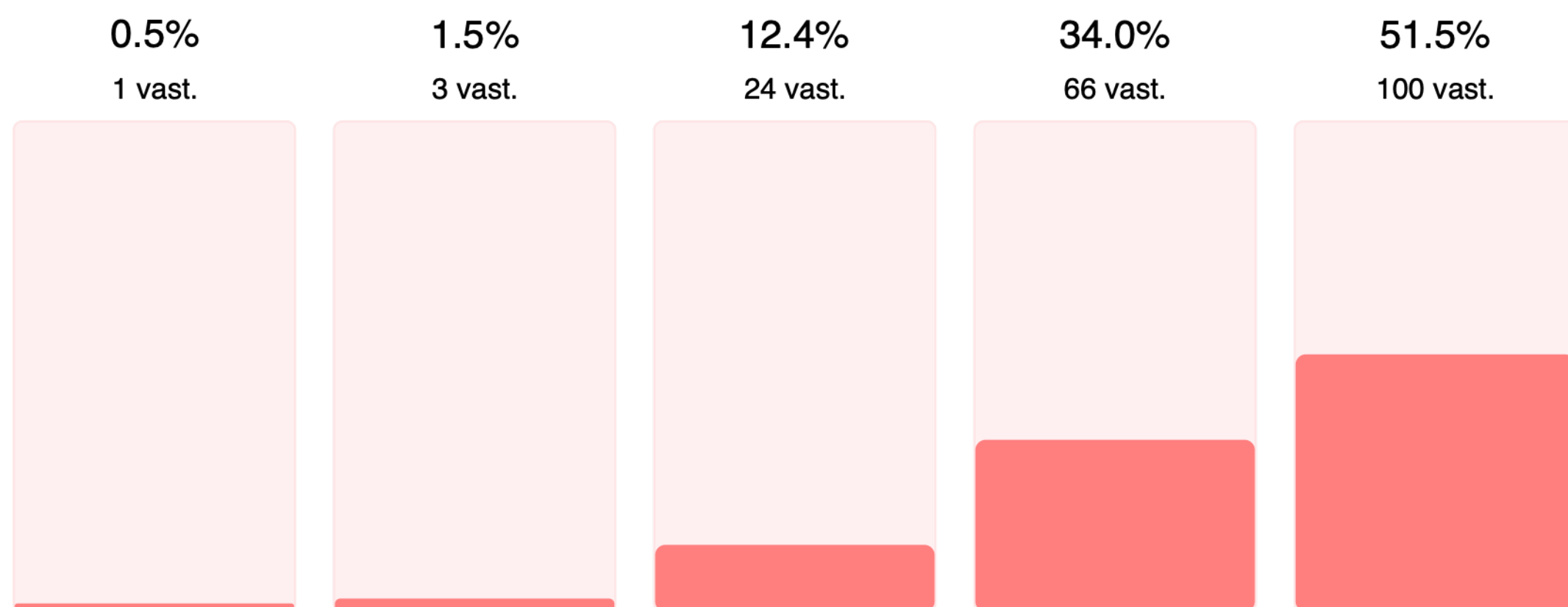
- Osallistamisen tulokset vahvistivat monia olettamuksia digimedian nykytilasta ja hankkeen tarpeellisuudesta.
- Eri palveluita on liikaa, sisällöt eivät löydy, eivätkä järjestelmät toimi yhteen keskenään. Sekä henkilökunta, että asiakkaat ovat syystäkin usein vaikeuksissa.
- Ehkä hieman yllättäen löydökset kertovat myös, että nykytilanteessakin pärjätään - osittain ihan hyvin. Parannettavaa kuitenkin löytyy rutkasti.

Huomioita ja johtopäätöksiä

Kentällä positiivinen muttei varaukseton suhtautuminen hankkeeseen

Kuinka todennäköisenä pidät, että edustamasi organisaatio liittyisi mukaan edellä kuvattuun yhteiseen digimedia-alustaan

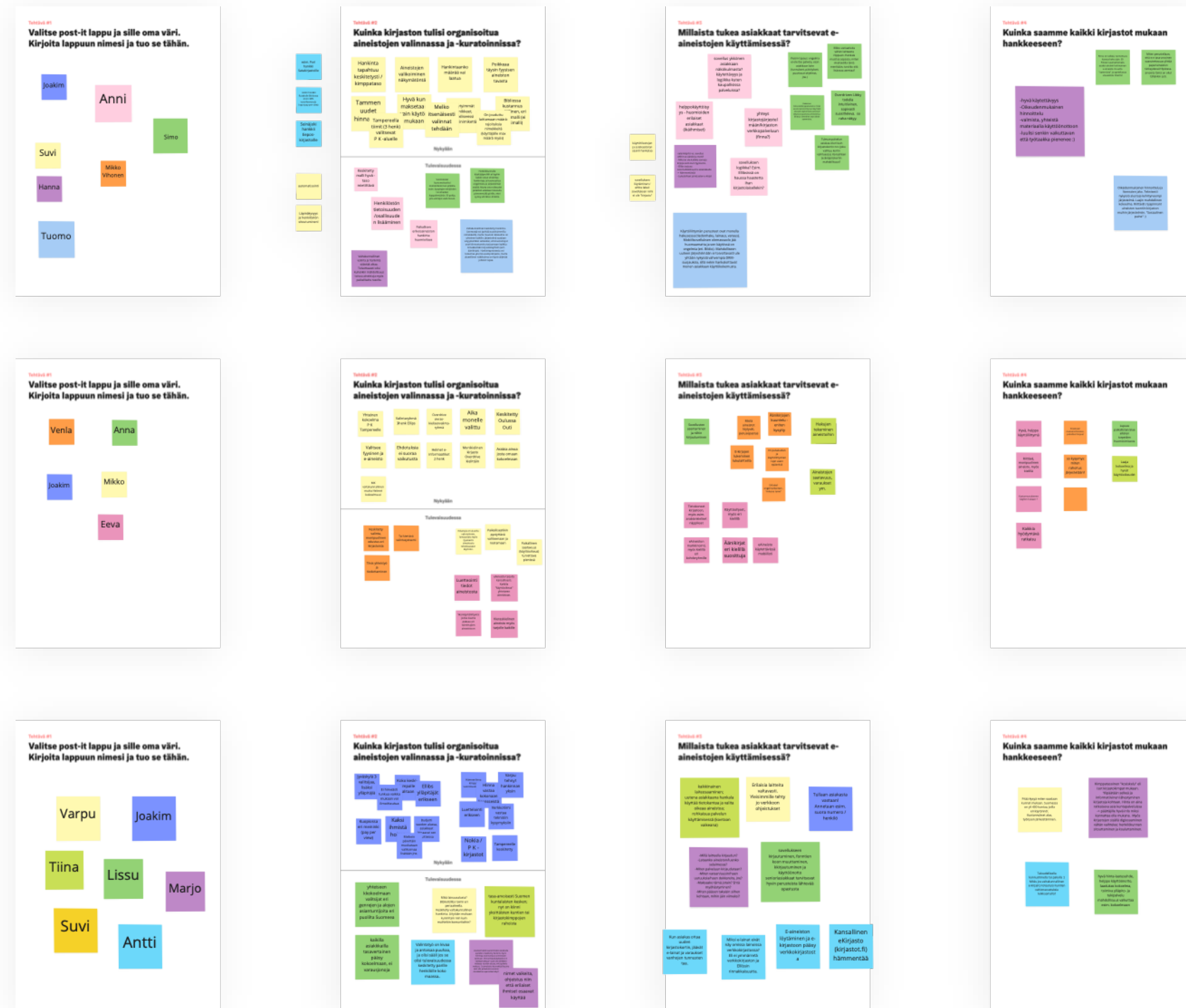
4.3 Keskiarvo

- Pääsääntöisesti suunnitelma hankkeesta ja yhteisestä alustasta toivotetaan tervetulleeksi.
- Kentällä ymmärretään hyvin, että digitaalinen käyttö- ja sisällöt kasvavat ja myös kirjastojen pitää olla täysipainoisesti tässä kehityksessä mukana.
- Hankkeella nähdään kuitenkin myös paljon haasteita: hallinnollisesti, taloudellisesti, teknisten ominaisuuksien ja käyttäjän tarpeiden kannalta.
- Onnistumisen kannalta onkin tärkeää kuinka näitä odotuksia hallitaan mahdollisesti pitkän kehitys- ja julkaisuprosessin aikana.

Huomioita ja johtopäätöksiä

Läpinäkyvyys, viestintä ja kouluttaminen jatkossakin tärkeää

1. Läpinäkyvyys ja viestintä hankkeen suhteessa kirjastokentälle, potentiaalisesti tuleviin käyttäjiin. Keskeinen tavoite: odotusten hallinta.
2. Läpinäkyvien hallintomallien mahdollistaminen tulevassa sovelluksessa esimerkiksi aineistojen kuratoinnin suhteen.
3. Sovelluksen ammattikäyttäjien kouluttaminen erinomaisen käyttökokemuksen takaamiseksi

Huomioita ja
johtopäätöksiä

Selkeä hinnoittelu ja sidosryhmien huomioiminen päätöksenteossa kriittistä

Taloudellisella
kannustimella tai pakolla :)
Mitäs jos valtakunnallinen
e-kirjasto toteutuisi kuntien
valtionavustuksia
leikkaamalla?

Pitää kysyä miten saadaan
kunnat mukaan. Suomessa
on yli 400 kuntaa, joilla
eri käytännöt.
Kustannukset alas,
työnjaon järjeistämisen.

so kysymys:
miten
rahoitus
järjestetään?

Oikeidenmukainen hinnoittelu ja
lissensien jako. Teknisesti
nykyisiä alustoja kehittyneempi
järjestelmä. Laajin mahdollinen
kokoelma. Riittävät rajapinnat
aineiston tuontiin kirjaston
muihin järjestelmiin. "Sosiaalinen
paine" :)

- Digimedia-alustan mahdollisesti aiheuttamat kustannukset keskeinen huolen aihe kyselyssä ja työpajoissa.
- Koska kustannuksia väistämättä syntyy on tärkeää suunnitella hinnoittelu selkeäksi, ymmärrettäväksi sekä isoja- ja pieniä toimijoita tasapuolisesti huomioivaksi.
- Alustan / palvelun tilaamisesta päättäviä tahoja on useita (kunnat, kirjastot, jne.). Kuinka rakennamme mallin joka on helppo ja turvallinen ostaa toimijasta riippumatta?

Jos tehdään, niin tehdään se huolellisesti ja oikein

“Juuri tätä tarvitaan tänä päivänä. Ratkaisun täytyy olla tarpeeksi joustava eri kirjastoille, mutta myös toisaalta niin sliipattu, että loppukäyttäjän käyttökokemus on hyvä. Emme saa jäädä kaupallisten toimijoiden jalkoihin.”

- Alalla on jo useita erilaisia toimijoita. Samankaltainen ratkaisu voidaan siis toteuttaa nykyisilläkin työkaluilla.
- Digitaalisten sisältöjen kehitys ja käyttöönotto kaupallisella puolella on kiihtynyt viime vuosina entisestään. Kilpailu loppukäyttäjän ajasta on kovaa.
- Kirjasto-ala kykenee vastaamaan haasteisiin vain sitoutumalla kehittämään ja ylläpitämään ensiluokkaista palvelua samalla kuitenkin hyödyntäen omia (ainutlaatuisia) vahvuuksiaan kaupalliseen kilpailuun verrattuna.

Kyselyyn tulokset

Tietoa kohderyhmästä

201 vastaajaa

Käsitteletkö työssäsi digitaaliseen mediaan tai e-aineistoihin liittyviä asioita?

- Lähes kaikilla kyselyyn osallistuneita työkokemusta digitaalisen median parissa

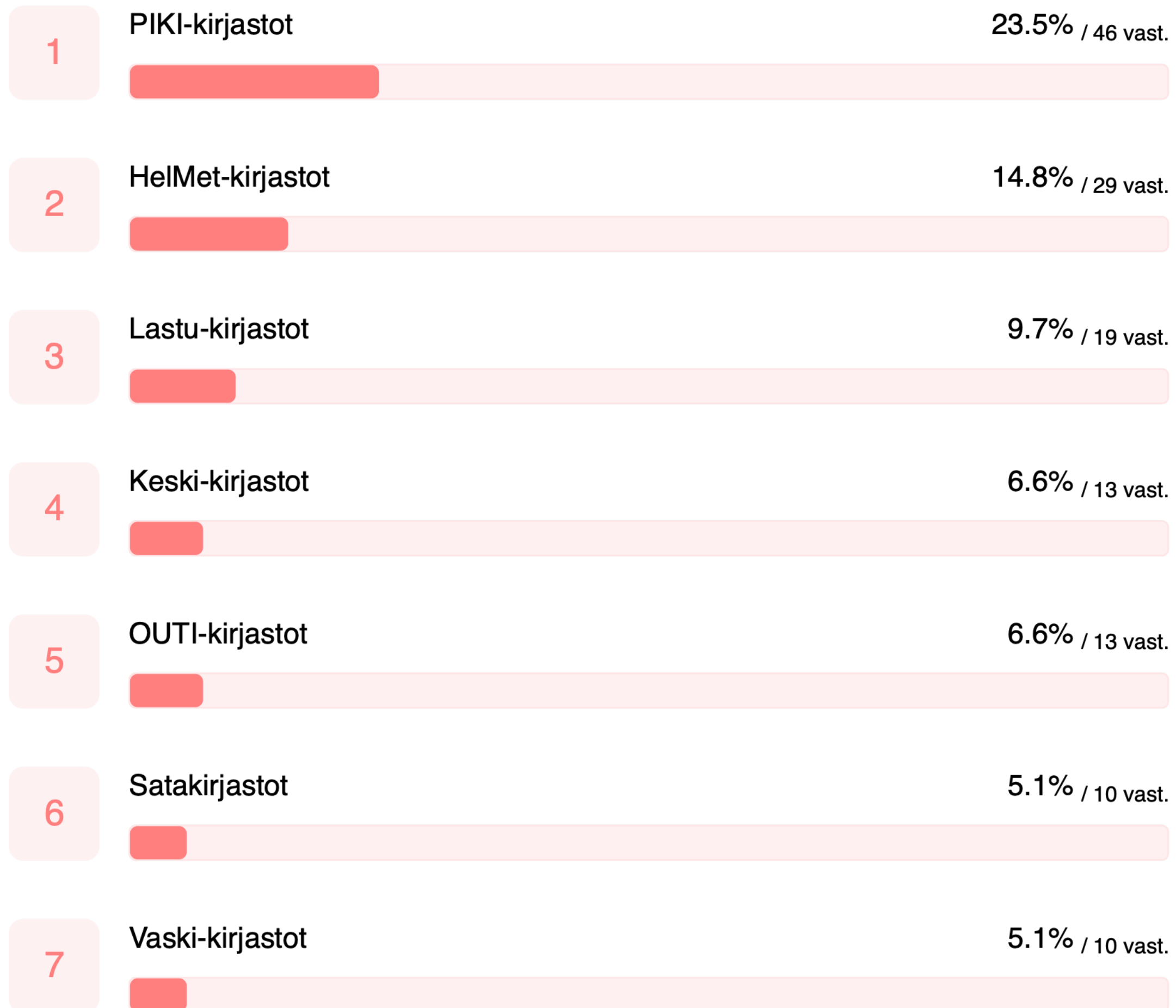
- Yleisimmin hallinnollinen, päätöksentekoon liittyvä rooli

Oma roolini liittyen digimediaan ja e-aineistoihin

Tietoa kohderyhmästä

Mihin kimppaan kirjastosi kuuluu?

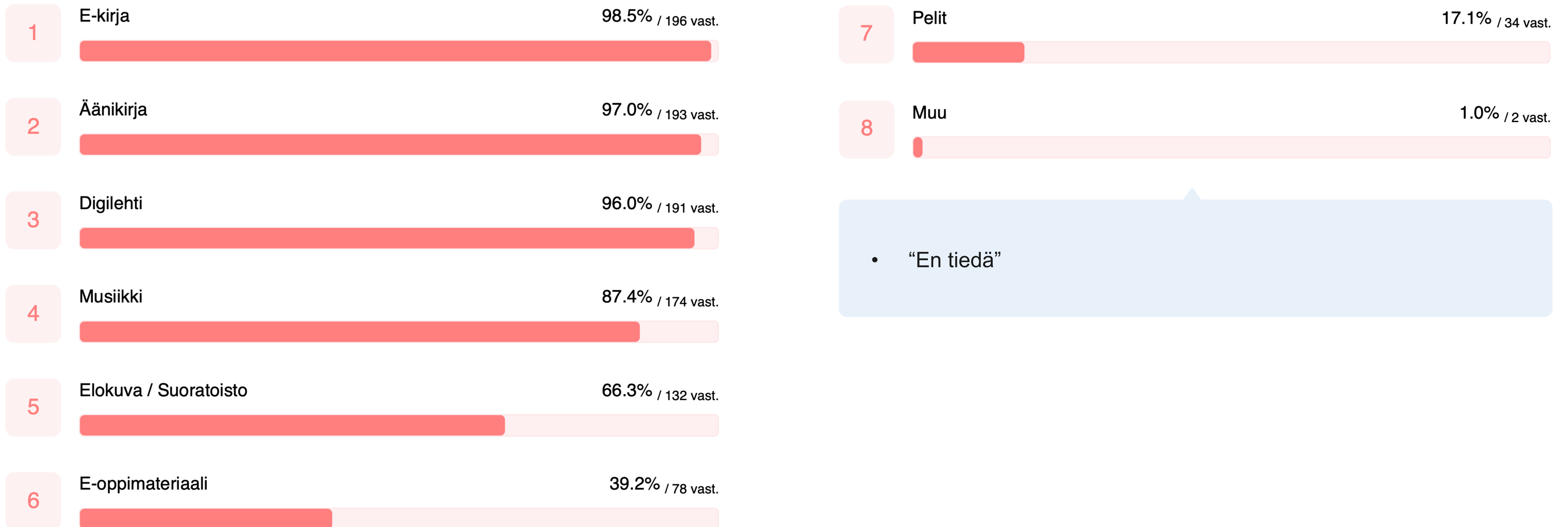
- Osallistumista voidaan pitää yksikön koon ja sijainnin puolesta kattavana

Nykytilanne kirjastoissa

201 vastaajaa

Mitä digitaalisia sisältöjä tai e-aineistoja tarjoatte kirjaston asiakkaille?

Nykytilanne kirjastoissa

201 vastaajaa

Mitä järjestelmiä käytätte e-aineistojen tarjoamiseen?

Nykytilanne kirjastoissa

201 vastaajaa

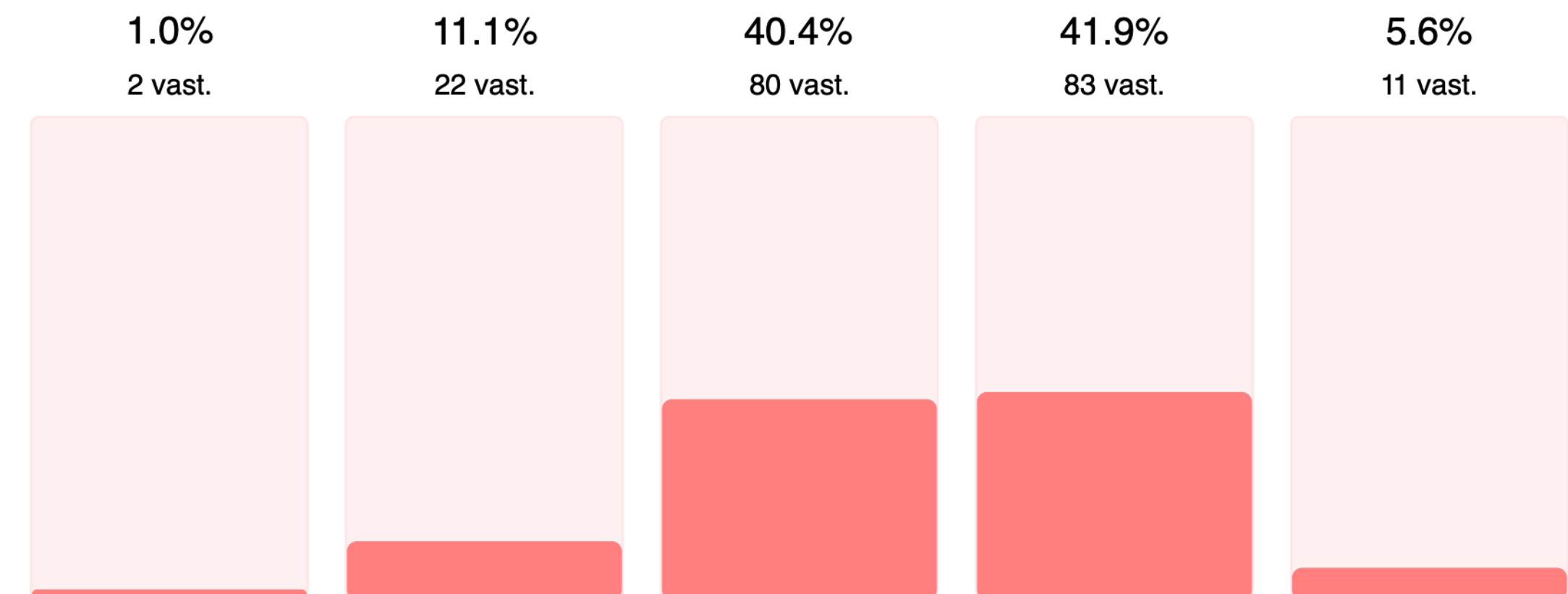
Mikä on nykyisin tarjoamienne e-sisältöpalveluiden suhde fyysisen kirjaston hallintaan ja online-kirjaston järjestelmiin?

• Katso seuraava sivu

Kuinka toimiva nykyinen tapa tarjota e-aineistoja mielestäsi on?

3.4 Keskiarvo

- Suhtautuminen nykyiseen tapaan yllättävänkin positiivista. Tämä nähtävissä myös avoimissa vastauksissa.

“Osa on luetteloitu, osa ei”

C on sinne päin, mutta ei kuitenkaan. Eli Overdrive-integrointi on käytössä Helmet-haussa, mutta varaus ei mene kirjastojärjestelmään.	Joihinkin e-palveluihin kirjautuessa järjestelmä autentikoi asiakkuuden kirjastojärjestelmästä rajapinnan kautta. Muuten erilliset, eikä luettelointia.	Osa e-aineistosta on luetteloitu kirjaston tietokantaan.	Palvelut ovat erillään, mutta linkit ja ohjeet palveluihin löytyvät verkkokirjasto Finnan eKirjasto-välilehdeltä.
E-kirjat ja e-äänikirjat on luetteloitu samaan tapaan kuin fyysisen kirjaston nimekkeet.	Oletan, että palvelut täysin erillään, koska monelta eri taholta niitä toimitetaan mutta en ole varma ymmärräkö kysymyksen oikein	Osa e-aineistosta on luetteloitu samaan tapaan kuin fyysisen kirjaston nimekkeet.	Vanhat luetteloitu, uudemmat ei.
E-kirjat näkyvät Kohan tiedonhaussa, mutta niitä ei voi varata sitä kautta.	osa e-aineistosta eli Ellibsin e-kirjat ja e-äänikirjat on luetteloitu kirjastojärjestelmään	Osa on luetteloitu, osa ei	Viddlan elokuvat luetteloidaan, muuta ei

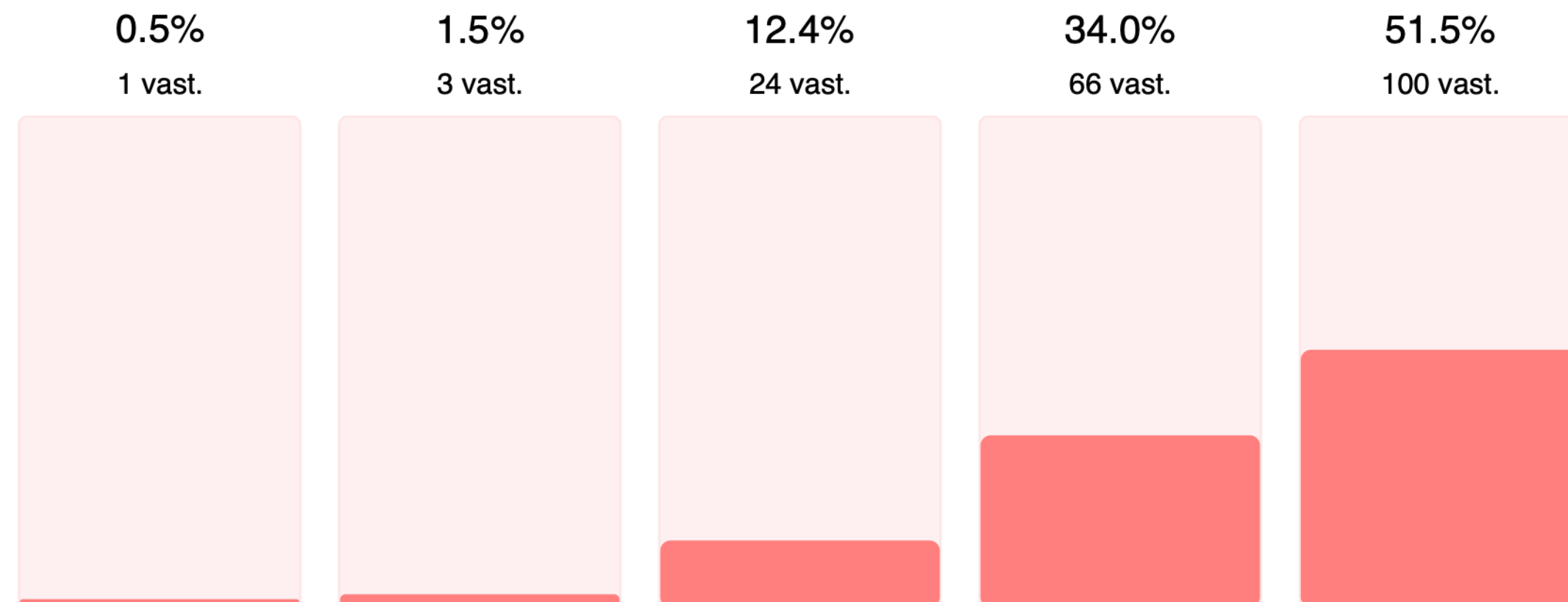
Näkemyks hankkeesta

201 vastaajaa

Kuinka todennäköisenä pidät, että edustamasi organisaatio liittyyisi mukaan edellä kuvattuun yhteiseen digimedia-alustaan

- Esillä myös avoimissa ja työpajoissa

4.3 Keskiarvo

- Suhtautuminen hankkeeseen on erittäin positiivinen

Valitse alta ne ominaisuudet jotka yhteisen alustan tulisi mielestäsi tarjota

Näkemyks hankkeesta

201 vastaajaa

Valitse alta ne asiat, jotka näet todennäköisimpinä haasteina tälle hankkeelle

- Yllättävän suosion saanut vastaus johon pureuduttiin tarkemmin työpajoissa

Avoimet vastaukset

Mikä kirjastojärjestelmä teillä on fyysisen kirjaston luettelointiin ja lainojen hallintaan?

Sanapilvi

1. Liikaa erilaisia palveluita

“Monta eri palvelua, monta eri käyttöliittymää. Sekavaa asiakkaalle, mutta kyllä myös henkilökunnalle. Todella paljon detaljitietoa eri alustojen toiminnasta pitäisi henkilökunnan hallita.”

Aineistoa on aika hyvin tarjolla. Äänikirjoja saisi olla enemmän. Monettarjonnassa olisi parantamisen varaa. eri palvelut vaikeuttavat huomattavasti käyttöä.

Palvelut ovat hajallaan ja asiakkaille täytyy tiedottaa tosi paljon.

Liian monikanavainen, vaikeasti ymmärrettävä

Palvelut ovat aika levällään ja Äänikirjoja saisi olla enemmän. Monettarjonnassa olisi parantamisen varaa.

Todella kömpelöä, kun käytössä on useita alustoja ja kaikki toimivat eri tavalla

Kenttä on kovin monimuotoinen ja asiakkailta saattaa olla monenlaisia ongelmia välineistä lähtien

2. Palvelut erillään järjestelmästä

“Olisi kätevää, jos pystyisimme myös itse tekemään helposti varauksia asiakkaille e-aineistoihin kirjastojärjestelmämme kautta. Nyt e-aineistojen toiminnan esittely vaatii aina erillistä kirjautumista asiakkaan tiedoilla kuhunkin e-aineistoa tarjoavaan palveluun, mikä on ehkä syy sille, miksi niiden mainostaminen jää omassakin työssä vähäisemmäksi.”

Aineistot löytyisivät paremmin, jos ne luetteloitaisiin kirjaston tietokantaan, mutta toimintatavasta on luovuttu työläyden takia.

Optimitilanteessa asiakas voisi hallinnoida kaikkia lainojaan samassa palvelussa.

Hyvä ettei e-aineistoihin tarvita erillisiä tunnuksia asiakkaille. E-aineisto kokoelma voisi olla yhtenäisempi fyysisen kokoelman kanssa eli esim. e-kirjan varaaminen voisi onnistua myös Auroran kautta.

Palvelut voisivat olla paremmin integroitu

Ainakin pitäisi olla rajapinta kirjastojärjestelmään, että löytyy hauissa samoin kuin painettukin aineisto

Joku hybridiohjelma olisi hyvä eli kirjastojärjestelmään voisi sisällyttää tiedon vastaavasta e-aineistosta.

3. Ihan hyvä nykyisellään

“Eihän se ideaali ole, monta järjestelmää, erilaiset tunnistautumiset ja välittäjät sekoilevat tilausten kanssa jatkuvasti. Kuitenkin pystymme e-aineistoja tarjoamaan.”

Tapa on toimiva, mutta toki koko Suomen kattava yhteinen e-kirjasto olisi mahtava!

Ihan hyvä, kun saadaan asiakkaille siitä tieto.

Toimii hyvin

Olen tyytyväinen nykyiseen tapaan.

Ellibs on toimiva palvelu mitä tietysti pitää kehittää eteenpäin.

Ihan toimiva

4. Palveluiden löydettävyys

“Mahdollisimman vähän kiertoteitä asiakkaalle. Sovelluskäyttö kasvaa ja asiakkaat käyttävät suoraan sitä kautta, eivät enää niinkään verkkosivun kautta.”

Asiakkaat eivät tiedosta, mitä e-kokoelmia meillä on tarjolla

Osa aineistoista jää asiakkailta piiloon esim. kielikurssit

E-aineistot ovat ehkä vielä hieman piilossa verkkokirjastossa. Kirjastotilassakin ne voisivat näkyä entistä paremmin.

Asiakkaat eivät tunnu löytävän e-aineistoja.

Aineistojen saavutettavuus ja niistä tiedottaminen esim. muunkielisille tai muille pienemmille kohderyhmille mietityttää

Eivät ole kovin näkyvästi tarjolla

5. Vaikeaa käyttää

“Selkeintä olisi, jos kaikki e-palvelut olisivat verkon kautta käytettävissä (nyt eMagz+ePress vain kirjastossa käytössä). Mutta riippuu resursseista”

Voisi olla helpompi käyttöisempikin.

Mukavampaa tietenkin olisi, jos kirjautuminen e-palveluihin olisi vielä helpompaa.

Harmi, että palveluun tarvitaan pin-koodi.

E-aineistot löytyvät kimpan Finna-sivuilta esillä sekä e-kirjat tietysti kännyköiden apeista, joista pitää valita oma kirjasto.

Asiakkaalle epäselvä, haastava opastaa. Eri alustat asiakkaan näkökulmasta sekavat.

Täytyy olla asiakasystävällisempi

1. Odotuksia ja toiveita

“Juuri tätä tarvitaan tänä päivänä. Ratkaisun täytyy olla tarpeeksi joustava eri kirjastoille, mutta myös toisaalta niin sliipattu, että loppukäyttäjän käyttökokemus on hyvä. Emme saa jäädä kaupallisten toimijoiden jalkoihin.”

Toivoisin, että e-kirja-aineistoa olisi laajemmin saatavilla koska käyttäjiä kiinnostaa palvelu.

Toivottavasti hankkeessa huomioidaan koko Suomen näkemys ja olemassa olevat toimivat ratkaisut, sekä tulevaisuuden kehitystrendit.

Olisi hienoa jos Suomen kattava järjestelmä saataisiin kasaan ja se saataisiin toimivana käyttöön

Olisi aivan upeaa, jos tuo hanke onnistuttaisiin toteuttamaan.

Toivottavasti hanke johtaa positiivisiin tuloksiin, tähän on ladattu paljon toiveita.

Toivon parasta.

2. Hieno juttu!

“Asiakkaiden asenteet ovat muuttuneet jo paljon positiivisemmaksi e-aineistoja kohtaan, myös täällä peräkylillä! Helppo kanava mitä kautta voi käyttää useita eri e-aineistolajeja toisi aineistot paremmin saataville.”

Tärkeä aihe. Tähän kannattaa panostaa mahdollisimman nopeasti.

Kannatan hanketta

Hanke kuulostaa hyvältä ja on enemmän kuin tarpeen luoda kansallinen e-kirjasto kaikkien käyttöön.

Lycka till!

Periaatteessa kannatettava hanke, selkiyttää asioita.

Hanke on erittäin tervetullut, koska ollaan kaikkien e-aineistoja käyttävien asialla.

3. Kustannukset huolettavat

“Toivon todella, että tämä onnistuu. Hankerahoitus mietityttää. Mitä tapahtuu hankkeen jälkeen? Massiivinen lissenssien pyörittely ja softan ylläpito ja päivitys vaatii jatkossakin työtä. Kuka hoitaa?”

yhteinen eAineisto on tulevaisuutta. asiakkaille pitää olla riittävästi lissenssejä lukemiseen/kuuntelemiseen ja aineistoa pitää olla riittävästi. Suuri huoli on, että kirjastojen eAineistoihin ei saada kaikilta kustantajilta materiaalia.

Osa kirjastoista ja asiakkaista ei ole niin innostunut e-aineistoista kuin toiset - miten ne kirjastot saadaan mukaan maksamaan asiasta?

Kuka maksaa ja hankkii aineistot? Tässä ei ollut vaihtoehtoa että neuvoteltaisiin jo markkinoilla olevien esim. Bookbeatin tai Storytellin kanssa sopimus kirjastoille, onko sitä tutkittu? Voisi olla esim. BookbeatLibrary, avoin jossa tietty määrä lissenssejä avoimina kaikille kansalaisille

Miten kustannukset muodostuvat: asukasmäärän mukaan, käytön mukaan?

Yhtenäistäminen on iso resursseja ja rahaa vaativa projekti - onko kirjastoilla edellä mainittuja?

Yleisten kirjastojen vähenevät taloudelliset resurssit vs. sisällöntuottajien tarve saada elantonsa työstään on hankalasti yhteensovitettava dilemma.

4. Tasa-arvosta huolehdittava

“Olisi hienoa, jos tämän kokoisella maalla olisi yksi yhteinen asiakkaalle helppokäyttöinen liittymä erilaisten e-aineistojen äärelle pääsyyn. Kaikilla ei ole mahdollisuutta kustantaa suoratoistopalveluiden kuukausimaksuja.”

Tämä olisi oikein hieno asia, tällä hetkellä tilanne ei ole millään lailla tasa-arvoinen. Kaikkien kirjastojen asiakkailla pitäisi olla samanlainen kokoelma käytettävissään.

Kaikkien saaminen mukaan on aina hankalaa

Valtakunnallinen e-aineistokokoelma olisi olennaisen tärkeä, jotta kirjastot pystyisivät palvelemaan asiakaskuntaa tasavertaisesti eri puolilla maata.

Hyvä tavoite, toisi tasa-arvoa alueellisestikin

Yhteinen e-kirjasto palvelisi kaikkia: kirjastolaisia ja asiakkaita.

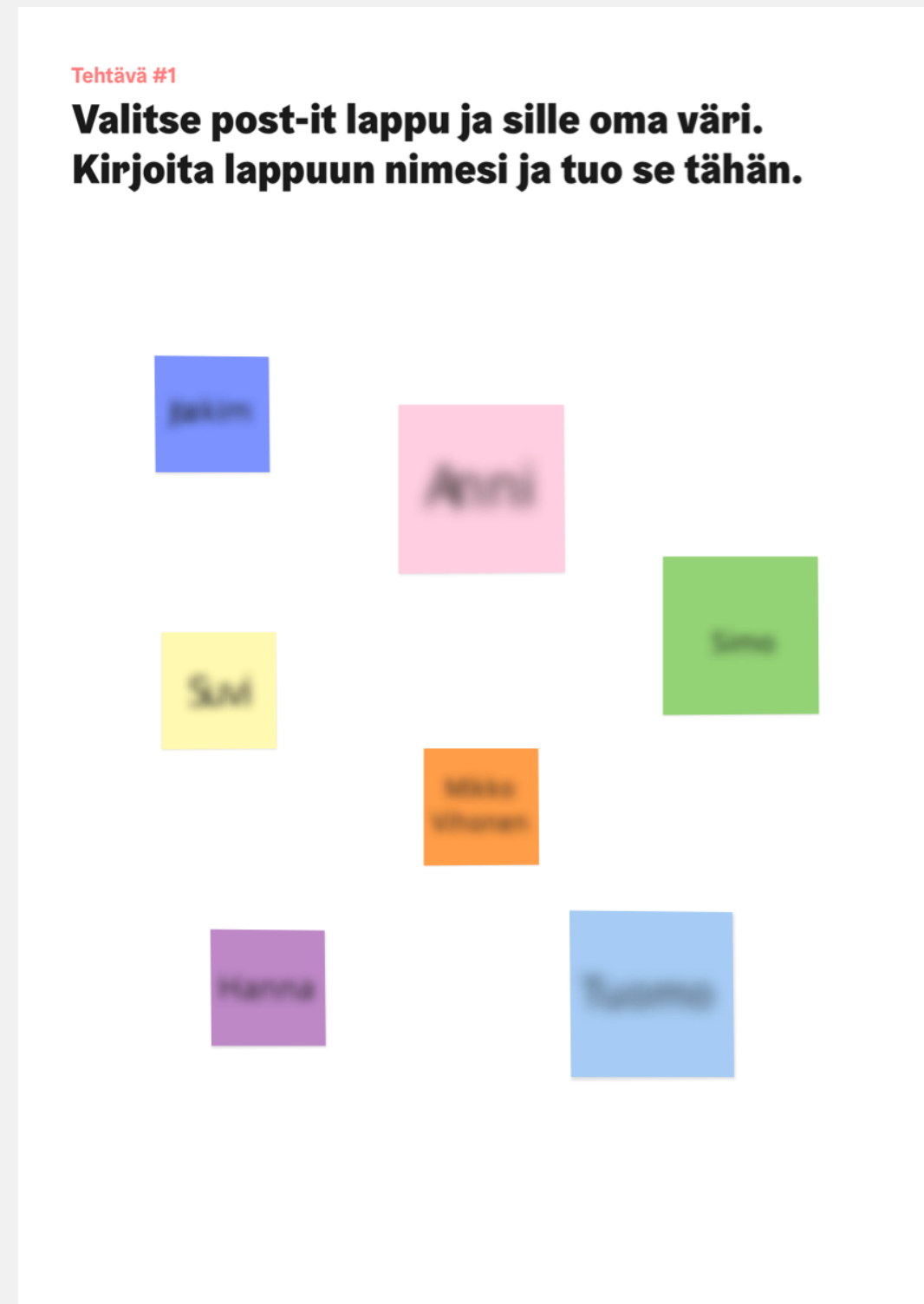
Työpajat

Työpajat

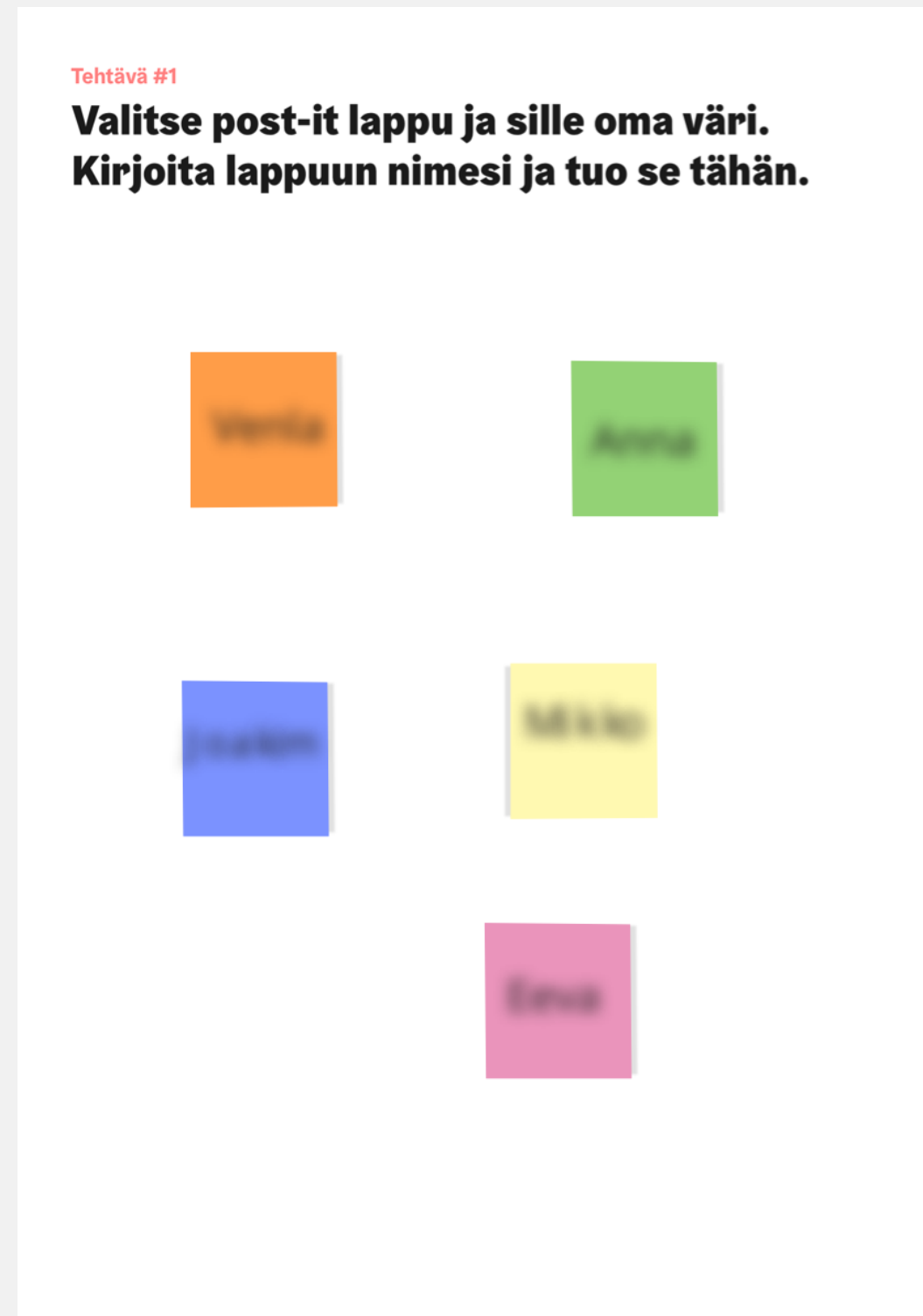
13 osallistujaa

Osallistujat ja sisältö

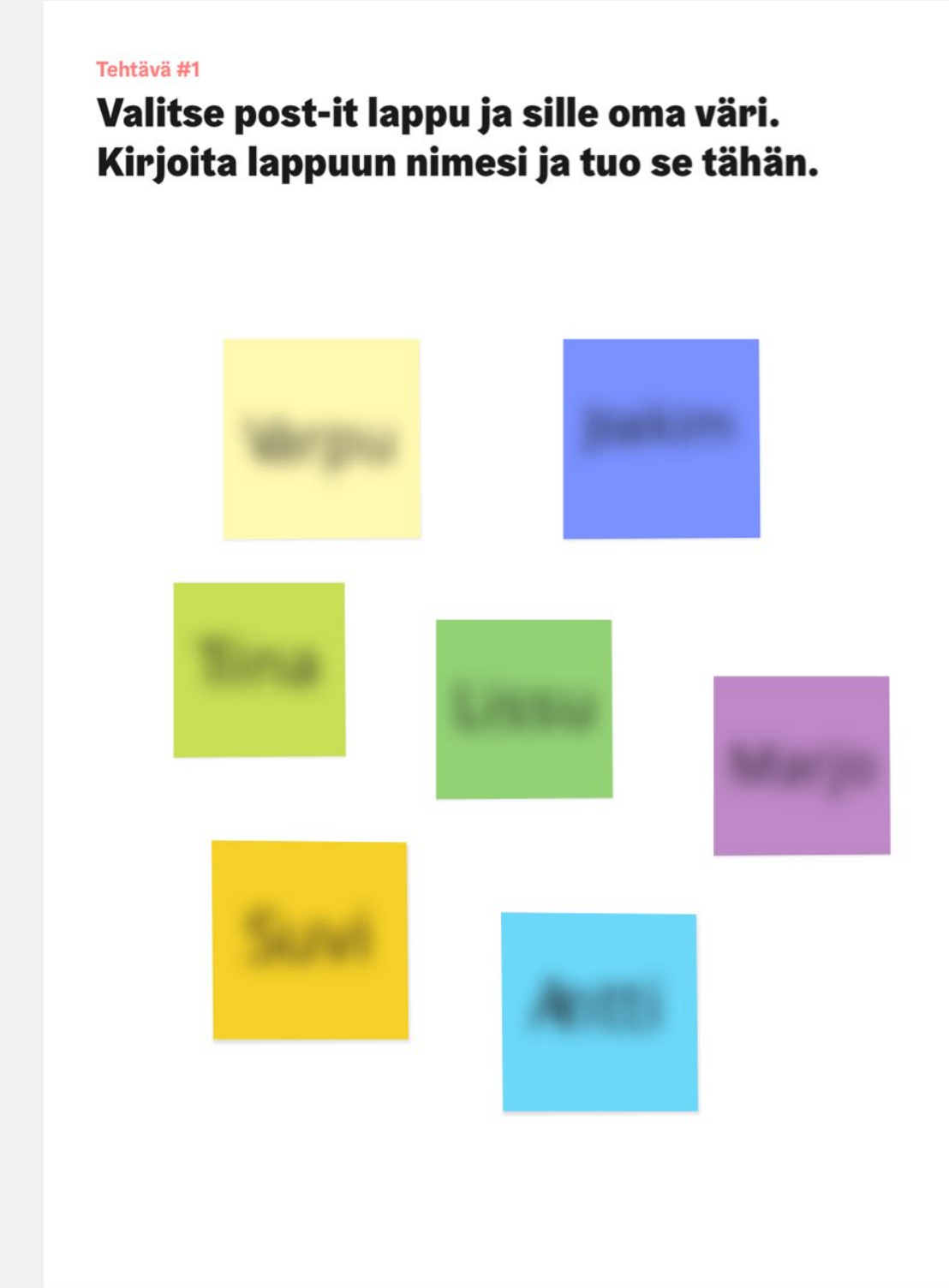
20.1.21

25.1.21

26.1.21

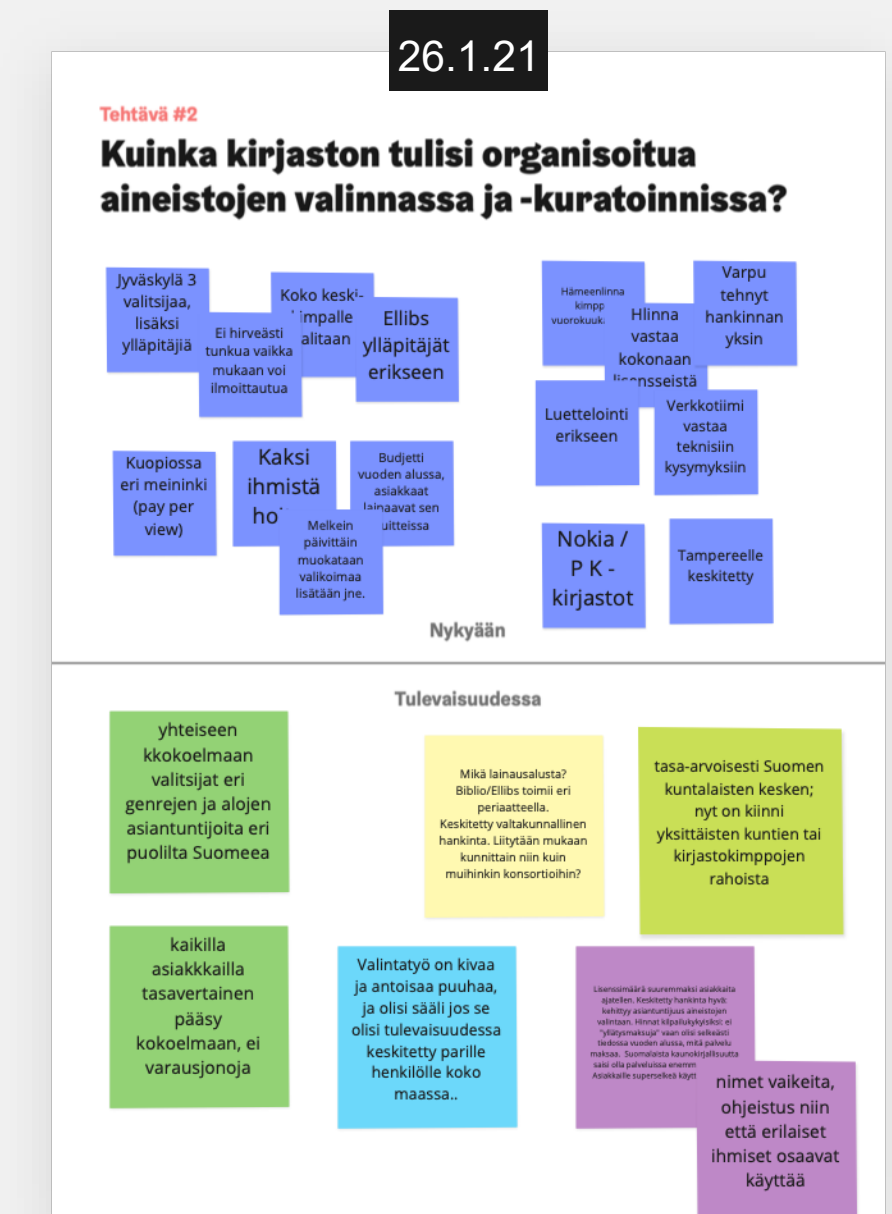
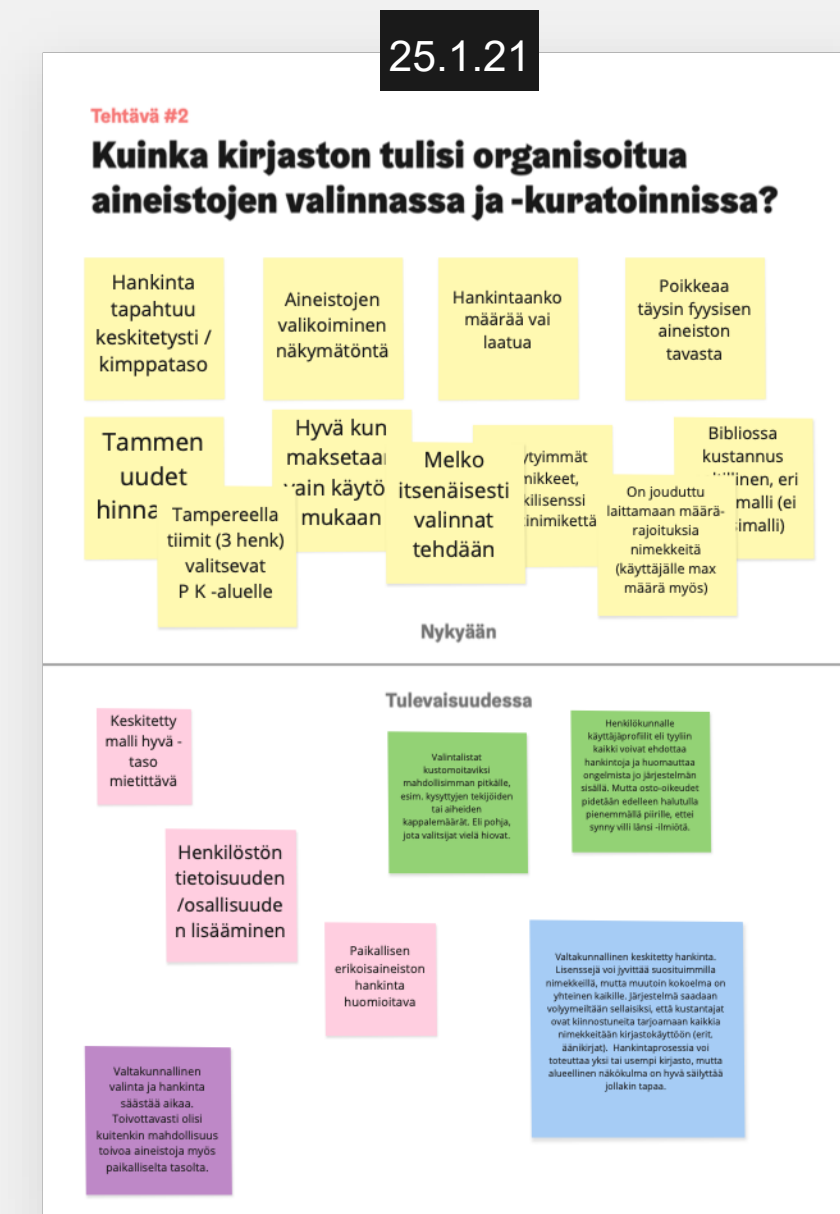

Työpajat järjestettiin kyselyssä ilmoittautuneille. Tilaisuuksia pidettiin etänä, kolmena eri ajankohtana, joihin kuhunkin osallistui 4-5 kirjastolaista sekä järjestäjät. Onnekkaisesti työpajoihin valikoitui osallistujia suurista ja pienistä kirjastoista, ilman tiettyä maantieteellistä painotusta.

Tehtävät

Kuinka kirjaston tulisi organisoitua aineistojen valinnassa ja -kuratoinnissa?

- Tehtävässä osallistujia pyydettiin ensin kuvaamaan nykyistä käytäntöä e-aineistojen valinnassa ja tämän jälkeen visioimaan tulevaisuuden, optimaalinen malli samalle asialle.
- Nykyisin käytännöt kirjastoissa ovat jakautuneet keskimäärin niin, että suuremmissa yksiköissä valinnat tapahtuvat nimetyn ryhmän toimesta. Pienemmissä kirjastoissa valinnoista vastaa yleensä yksi henkilö tai kimpnan keskuskirjasto.
- Tulevaisuuden toiveiden osalta pohdittiin muun muassa automaation lisäämistä valinnoissa. Nähtiin myös, että keskitetyissä järjestelyissä tiedottaminen ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä. Yleisesti ottaen keskitetympi malli nähtiin parempana, kuitenkin niin että yksittäisellä tai paikallisella taholla on mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan.
- Potentiaalisena merkittävänä parannuksena nähtiin mahdollisuus hallinnoida eri aineistoja yhdessä käyttöliittymässä. Tämä yhdessä automatisoinnin ja keskittämisen kanssa säästää aikaa ja resursseja.

Tehtävät

Kuinka saamme kaikki kirjastot mukaan hankkeeseen?

- Viimeisessä tehtävässä pohdittiin tapoja saada mahdollisimman moni kirjasto liittymään mukaan kansalliseen digimedia-hankkeeseen.
- Kustannukset nähtiin ylivoimaisesti merkittävimpänä tekijänä. Oikeudenmukainen hinnoittelu ja lisenssien jako tärkeää. Kuntien huomioiminen päätöksenteossa: Suomessa on yli 400 kuntaa, joilla eri käytännöt.
- Sovelluksen ominaisuudet käyttäjille: laajin mahdollinen kokoelma, hyvä ja helppo käyttöliittymä.
- Teknisesti nykyisiä alustoja kehittyneempi järjestelmä. Riittävät rajapinnat aineiston tuontiin kirjaston muihin järjestelmiin.
- Viestinnän merkitys: selkeä ja informatiivinen lähestyminen kirjastoja kohtaan. Kimppa-tasoinen "kosiskelu" eli isot kirjastokimppat mukaan ja pienet sitä kautta perässä.

20.1.21

Tehtävä #4
Kuinka saamme kaikki kirjastot mukaan hankkeeseen?

Ettei ole vielä, kuntoon, kunta kukaan. Ei. Ettei ole vielä, kuntoon, kunta kukaan. Ei. Ettei ole vielä, kuntoon, kunta kukaan. Ei.

Miten perustellaan, että ei-tasa-arvoisen saavutettavuus pitää paperinannon tärkeyttä? Oletetaan, että tämä on ollut tähänkin asti.

-hyvä käytettävyys
-Oikeudenmukainen hinnoittelu
-valmista, yhteistä materiaalia käyttöönottoon
-luulisi senkin vaikuttavan että työtaakka pienenee :)

Oikeudenmukainen hinnoittelu ja lisenssien jako. Teknisesti nykyisiä alustoja kehittyneempi järjestelmä. Laajin mahdollinen kokoelma. Riittävät rajapinnat aineiston tuontiin kirjaston muihin järjestelmiin, "Sosiaalinen paine" :)

25.1.21

Tehtävä #4
Kuinka saamme kaikki kirjastot mukaan hankkeeseen?

Hyvä, helppo käytöllisyys

Kirjaston mukautaminen paikallisiin tarpeisiin

Lupaasi pakollisuusjälkeen alustan tarpeiden huomioimisesta

Riittävä, monipuolinen aineisto, myös keuhilla

so kysymys: miten rahoitus järjestetään?

Laaja kokoelma ja hyvät käyttöoikeudet

Kustannusallena kukaan?

Kaikkia hyödyntävä ratkaisu

26.1.21

Tehtävä #4
Kuinka saamme kaikki kirjastot mukaan hankkeeseen?

Pitää kysyä miten saadaan kunnat mukaan. Suomessa on yli 400 kuntaa, joilla eri käytännöt. Kustannukset alan, työrajan järkevästä.

Kimppatasoinen "kosiskelu" eli isot kirjastokimppat mukaan. Ylipäätään selkeä ja informatiivinen lähestyminen kirjastoja kohtaan. Hinta on aina ratkaiseva asia kuntapalveluissa -> päättäjille hyvä info miksi kannattaa olla mukana. Myös kirjastojen osalta digisaaminen vähän vaihtelee: henkilökunnan sitoutuminen ja kouluttaminen.

Taloudellisesti kannustamella tai pakolla :)
Mitä jos valtakunnallinen e-kirjasto toteutuu kunnan valtionavustuksia leikkaamalla?

hyvä hinta-laatusuhde, helppo käyttöönnotto, laadukas kokoelma, toimiva ylläpito- ja tukipalvelu mahdollisuus vaikuttaa esim. kokoelmaan